

Uniwersytet Szczeciński
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Instytut Ekonomii

Magdalena Suska-Szczerbicka

**OCENA EFEKTYWNOŚCI
FUNKCJONOWANIA ENERGETYKI
WIATROWEJ W POLSCE**

Autoreferat rozprawy doktorskiej

Promotor:

prof. zw. dr hab. Edward Urbańczyk

Recenzenci:

dr hab. prof. US Barbara Kryk

dr hab. prof. nadzw. UEP Dariusz Nowak

Szczecin 2018

SPIS TREŚCI

Uzasadnienie wyboru tematu	3
Cel i zakres pracy.....	5
Układ pracy.....	7
Metodyka badań.....	9
Podstawowe wyniki badań.....	11
Wnioski końcowe.....	37

UZASADNIENIE WYBORU TEMATU

Świadomość istnienia alternatywnych źródeł energii powoli dociera do społeczności. Dalekowzroczone i świadome społeczeństwo doprowadzić może do istotnych zmian w podejściu do problemu rozsądnego korzystania z surowców Ziemi. Na środowisko wpływa działalność człowieka, który jest nierozdzieloną jego częścią. Przyjęta forma życia, przekształcanie i wykorzystywanie przez niego bogactw naturalnych wpłynęło na znaczne zubożenie środowiska. Człowiek ponosi solenną odpowiedzialność za chronienie i ulepszanie środowiska.¹ Nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych i nieodczowność racjonalnego gospodarowania nimi to główny problem całego świata.

Innowacyjne zarządzanie środowiskiem stało się w ostatnim okresie przedmiotem badań wielu dyscyplin naukowych. Nieodzowna staje się działalność mająca na celu dostosowanie współczesnej gospodarki do możliwości przyrodniczych naszej planety. Naukowcy i praktycy podejmują działania w celu ograniczenia symptomów globalnego zagrożenia środowiska oraz wyeliminowania marnotrawstwa i nieefektywnego wykorzystania zasobów energetycznych Ziemi. Koncentrują swoją uwagę na intensyfikującym się efekcie cieplarnianym, który wywołał globalny kryzys energetyczny. Energia uważana za oczywistą i niezbędną do życia jest czynnikiem rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturowego. Rozwój społeczno-gospodarczy to taki, w którym integrowane są działania polityczne, gospodarcze i społeczne, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zabezpieczenia podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.² Określa on proces zmian stanów dynamicznej równowagi między lokalnym rozwojem gospodarczym, społecznym i ekologiczno-przestrzennym. Ostatecznym celem tego procesu jest poprawa w oparciu o poszanowanie zasobów naturalnych – szeroko rozumianej jakości życia.³ Wdrażanie zasad rozwoju zrównoważonego wymusza podjęcie zagadnień racjonalnego zarządzania i gospodarowania środowiskiem oraz

---

¹ St. Czaja, A. Becla: Podstawy procesów gospodarowania, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Wrocław 2007, s.317

² Ustawa z 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska, Dz.U. 2001, nr 62, poz.627

³ T. Borys: Jakość życia a zrównoważony rozwój, Relacje i pomiar (w:) Ekonomia a rozwój zrównoważony, t.1: Teoria, kształtowanie, pod red. F. Piontek, Wydawnictwo EiŚ, Białystok 2001, s.89

podejmowania działań zmierzających do zachowania równowagi w makrosystemie społeczeństwo – gospodarka - środowisko⁴ Rozwój zrównoważony wskazuje na ochronę środowiska, która nie może być sprzeczna z interesami gospodarki. Powinna ona stanowić element i warunek prawidłowego gospodarowania, czyli procesu, który realizuje cechę zrównoważenia⁵ czyli równorzędności traktowania polityki ekologicznej, gospodarczej i społecznej. Charakterystyczny musi być długoterminowy punkt widzenia w stosunku do zasad ochrony środowiska, oszczędnego gospodarowania zasobami naturalnymi i zachowania przezorności.⁶ Dzisiaj szuka się rozwiązań technologicznych, które ograniczą dewastację środowiska i pozwolą na maksymalne spożytkowanie jej samo odnawiających się zasobów energetycznych. Prowadzone są badania, których wyniki są wykorzystywane do budowy nowych systemów konwersji energii wiatru, słońca i biomasy w energię elektryczną. Wzrost udziału „czystej” energii, takiej jak energia promieniowania słonecznego, energia wiatru, wód, biomasy i energii geotermalnej przyczynia się do oszczędnego gospodarowania zasobami pierwotnymi. By zahamować dalszą degradację środowiska i zapobiegać pogłębiającym się stratom w ekosystemie, pobudza się rozwój inwestycji w odnawialne źródła energii, by zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju czerpać korzyści z poszanowaniem natury. Szczęólnego znaczenia nabiera proekologiczna orientacja przedsiębiorstw⁷. Ponoszenie nakładów dzisiaj na inwestycje proochronne, ograniczające istniejące i przyszłe straty ekologiczne intensywnego zużywania naturalnych zasobów, spowoduje w przyszłości mniejsze wydatki na likwidację powstałych skutków zanieczyszczeń czy szkodliwego działania na środowisko. W wyniku zmniejszenia wykorzystania zasobów surowców energetycznych ze źródeł pierwotnych doprowadzamy do poprawy stanu środowiska poprzez ograniczenie wytwarzania odpadów oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery i wód. Pokrycie potrzeb energetycznych spowodowało w krajach rozwiniętych i

---

⁴ B. Kryk (red.): Gospodarowanie i zarządzanie środowiskiem, Recenzja książki, *Ekonomia i Środowisko* 3 (45), Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2013, s.292

⁵ Por. T. Borys (red): Wskaźniki zrównoważonego rozwoju, Wydawnictwo EiŚ, Warszawa-Białystok 2005, s.46-47

⁶ P. Jeżowski (red): Ekonomiczne problemy ochrony środowiska i rozwoju zrównoważonego w XXI wieku, Wydawnictwo Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2007, s.24

⁷ B. Kryk, D. Darąż: Cele ekologiczne przedsiębiorstwa a inwestycje ekologiczne na przykładzie elektrowni Turów w: *Trendy i wyzwania zrównoważonego rozwoju*, Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Marianowi Malickiemu Uniwersytet Szczeciński Katedra Polityki Społeczno-Gospodarczej i Europejskich Studiów Regionalnych, Szczecin 2011, s.357

pretendujących do miana nowoczesnych konieczność budowania i stosowania odpowiednich światowych, krajowych, rządowych, regionalnych i lokalnych programów oraz instrumentów wspierających rozwój i wprowadzanie na rynek odnawialnych źródeł energii. W związku z realizacją zobowiązań powstała potrzeba tworzenia w poszczególnych krajach uwarunkowań prawnych w zakresie rozwoju i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.⁸ Rozwój wprowadzania technologii pozyskiwania energii odnawialnej stał się aspiracją Unii Europejskiej. Kraje Unii Europejskiej poświadczyły pomoc w rozwoju tego sektora poprzez wprowadzanie dokumentów politycznych, prawnych i wspólnotowych. Polityka unijna i wewnętrzna państw skierowana na rozwój sektora energetyki odnawialnej pozwala na uniknięcie dalszych zagrożeń dewastacji środowiska naturalnego. Zmiana stosunku człowieka do otaczającego go środowiska staje się warunkiem dalszej jego egzystencji.

CELE I ZAKRES PRACY

Celem pracy jest ocena efektywności funkcjonowania energetyki wiatrowej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem województwa zachodniopomorskiego przy pomocy odpowiednich metod i narzędzi badawczych.

Realizacja celu głównego pracy wymaga osiągnięcia następujących celów częściowych:

1. Identyfikacja czynników determinujących inwestowanie w energetykę wiatrową.
2. Przegląd i ocena działań na rzecz rozwoju odnawialnych źródeł energii
3. Przedstawienie obecnie stosowanych metod oceny inwestycji w elektrownie wiatrowe.
4. Ukazanie procesu inwestycyjnego w elektrownie wiatrowe.
5. Określenie założeń realizacji inwestycji w energetykę wiatrową.
6. Zobrazowanie elementów składających się na ocenę efektywności ekonomicznej i ekologicznej przedsięwzięcia.

---

⁸ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnym źródle energii z dnia 23 maja 2014r.(Dz. U. poz.671)

7. Ocena efektywności ekonomicznej realizacji inwestycji w elektrownie wiatrowe.
8. Ocena korzyści ekologicznych funkcjonowania elektrowni wiatrowych.

Główną hipotezą badawczą pracy jest twierdzenie, że energetyka wiatrowa jest ważnym elementem zrównoważonego rozwoju kraju. W chwili obecnej brak odpowiednich metod i narzędzi badawczych oceny efektywności funkcjonowania energetyki wiatrowej zarówno od strony ekonomicznej jak i ekologicznej. Istnieje zatem pilna potrzeba wypracowania kompleksowych metod, które pozwoliłyby na podejmowanie racjonalnych decyzji w zakresie realizacji strategii rozwoju energetyki wiatrowej.

Z podstawowej hipotezy badawczej, wyprowadzono następujące hipotezy szczegółowe:

1. Jedną z zasadniczych barier dokonania oceny efektywności ekonomiczno-ekologicznej jest brak jednoznacznych metod kompleksowej oceny.
2. Instrumentem służącym ocenie efektywności są dostępne metody oceny efektywności podejmowanych inwestycji.
3. Inwestowanie w energetykę wiatrową przynosi wymierne efekty ekonomiczne i ekologiczne.
4. Energetyka wiatrowa jest ważnym elementem zrównoważonego rozwoju.

Przeprowadzenie oceny efektywności inwestycji w elektrownie wiatrowe pozwoli na uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

- czy jest zasadne podejmowanie działań skierowanych na realizację inwestycji w energię odnawialną w postaci elektrowni wiatrowych?
- jakiej mocy elektrownie wiatrowe są najbardziej pożądane pod względem ekonomicznym, ekologicznym i społecznym?, w tym:
  - a) czy te, które są najbardziej uzasadnione pod względem korzyści ekologicznych i społecznych?
  - b) czy te, które są najbardziej uzasadnione pod względem najszybszego zwrotu poniesionych nakładów?
- czy inwestycje takie są opłacalne dla inwestora?
- jakie korzyści dla środowiska niesie inwestycja w elektrownie wiatrowe?

Odpowiedzi na powyższe pytania dostarczyła analiza efektywności inwestycji oraz analiza korzyści ekologicznych.

UKŁAD PRACY

Struktura pracy, układ i kolejność poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów podporządkowane zostały celowi głównemu oraz podstawowej hipotezie badawczej. Niniejsza praca ma charakter teoretyczno-empiryczny i składa się z następujących części: wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia, bibliografii, spisu rysunków i tabel oraz załączników. Praca została zasadniczo podzielona na dwie główne części: teoretyczno-poznawczą (rozdziały 1-3) oraz metodologiczno-empiryczną (rozdziały 4-5).

Rozdział pierwszy jest teoretyczny wprowadzeniem w problematykę rozwoju energetyki odnawialnej i zrównoważonego rozwoju. Punktem wyjścia rozważań jest zdefiniowanie sektora energetyki odnawialnej, a następnie przedstawienie jej znaczenia w zrównoważonym rozwoju, a także w strategii sektora energetycznego. Dalsza część rozdziału ma na celu identyfikację działań krajowych i międzynarodowych na rzecz rozwoju odnawialnych źródeł energii. Następnie przedstawia się powiązania polityki ekologicznej i energetycznej na rzecz rozwoju zrównoważonego oraz prawno - ekonomiczne rozwiązania dotyczące energetyki wiatrowej jako głównego źródła energii odnawialnej.

W rozdziale drugim przedstawia się rozwój i aktualny stan sektora energetyki wiatrowej w Polsce oraz jej wpływ na środowisko. Scharakteryzowano etapy działania jakie musi przejść inwestor by zrealizować inwestycję w zakresie elektrowni wiatrowych oraz zaprezentowano możliwości finansowania tych przedsięwzięć. Wskazana została strategia rozwoju tego sektora w kontekście przepisów unijnych oraz w oparciu o proponowane krajowe rozwiązania prawno - finansowe.

Rozdział trzeci przedstawia metodykę oceny efektywności funkcjonowania energetyki wiatrowej. Punktem wyjścia i podstawą jest przedstawienie pojęć z zakresu efektywności inwestycji. Następnie zaprezentowane zostały pojęcia i metody rachunku ekonomicznego, ekologicznego inwestycji oraz metody oceny

oddziaływania elektrowni wiatrowych na środowisko. Przedstawiono propozycje w zakresie wykorzystania metody analizy ekonomiczno-finansowej oraz możliwości ich zastosowania do oceny efektywności elektrowni wiatrowych. Scharakteryzowano źródła informacji niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia rachunku efektywności inwestycji w energetyce wiatrowej.

Rozdział czwarty to empiryczna ocena efektywności funkcjonowania energetyki wiatrowej w województwie zachodniopomorskim w latach 2005-2016. Prezentując województwo zachodniopomorskie jako region sprzyjający rozwojowi tego sektora dokonano oceny ponoszonych tam nakładów inwestycyjnych na energetykę wiatrową na tle innych rejonów Polski. W dalszej części przeprowadzono analizę wielkości wyprodukowanej energii i ocenę efektywności energii wiatrowej na tle konwencjonalnych źródeł oraz analizę wyników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw działających na rynku wytwarzania energii wiatrowej. Ocenie poddane zostały korzyści ekologiczne i społeczne wynikające z funkcjonowania energetyki wiatrowej.

Rozdział piąty określa przyszłe kierunki rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem województwa zachodniopomorskiego. Rozważania rozpoczynają się zobrazowaniem strategii wyznaczenia nowych miejsc posadawiania turbin wiatrowych oraz możliwości realizacji inwestycji w morzu. W dalszej części określa się kierunki rozwoju energetyki wiatrowej w kontekście nowego prawa energetycznego i dostosowania sektora energetyki wiatrowej do wymogów Unii Europejskiej, analizując możliwości dalszego jej finansowania. Każdy z rozdziałów kończy się krótkim podsumowaniem, ponadto pracę kończy synteza wyników badań.

METODYKA BADAŃ

Zrealizowanie celu głównego projektu badawczego oraz zweryfikowanie hipotezy badawczej wymagało przeprowadzenia badań:

1. Jakościowych: (lata 2005-2016)
  - 1.1. Województwo zachodniopomorskie jako region sprzyjający rozwojowi energetyki wiatrowej
2. Ilościowych: (lata 2005-2016)
  - 2.1. Ocena nakładów inwestycyjnych na energetykę wiatrową w woj. zachodniopomorskim na tle innych regionów (15-letni horyzont czasowy)
  - 2.2. Ocena wielkości wyprodukowanej energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych
  - 2.3. Ocena efektywności produkcji energii z wiatru na tle energii konwencjonalnej
  - 2.4. Analiza wyników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw produkujących energię w woj. zachodniopomorskim
  - 2.5. Analiza korzyści ekologicznych wynikających z funkcjonowania energetyki wiatrowej

W pracy wykorzystano łącznie 261 pozycji zbiorczych, (książki i artykuły), w tym: 23 obcojęzyczne, 105 różnych opracowań i innych materiałów źródłowych oraz fachowe strony internetowe.

Materiał empiryczny zgromadzony został na podstawie przeprowadzonych badań autorskich, które związane były z analizą: danych statystycznych, badań ankietowych przedsiębiorstw planujących budowę elektrowni wiatrowych na terenie Polski, w tym w woj. zachodniopomorskim, oraz sprawozdań finansowych przedsiębiorstw, które zrealizowały już budowę elektrowni wiatrowych na terenie woj. zachodniopomorskiego i w innych regionach Polski.

Pierwszym etapem badań empirycznych było badanie o charakterze jakościowym. Ocena województwa zachodniopomorskiego została dokonana w oparciu o warunki klimatyczne województwa oraz rozwój zainstalowanych mocy w

energetykę wiatrową na tle innych województw. Punktem wyjścia był opis warunków klimatycznych i stan rozwoju energetyki wiatrowej w badanym województwie na tle innych województw. Badanie to pozwoliło uzyskać wiedzę, że potencjał energetyki wiatrowej województwa zachodniopomorskiego z punktu widzenia praktycznego, technicznego i ekonomicznego jest możliwy do dalszego wykorzystania.

Do oceny ekonomicznej efektywności inwestycji w elektrownie wiatrowe wykorzystano dane projektów budowy turbin w poszczególnych województwach. Badanie zostało przeprowadzone na podstawie ankiety i danych z pięciu firm planujących budowę farm wiatrowych na terenie czterech województw. W analizie wykorzystano okres zwrotu (Pb), księgową stopę zwrotu (ARR), wartość bieżącą netto (NPV), wewnętrzną stopę zwrotu (IRR) oraz wskaźnik rentowności (PI), co pozwoliło na stwierdzenie, że zasadne jest podejmowanie inwestycji w turbiny wiatrowe na terenach o bardzo korzystnych warunkach wietrznych, najbardziej opłacalne jest budowanie farm wiatrowych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Inne rejony kraju choć są atrakcyjne, to nie posiadają tak dobrych terenów lokalizacyjnych.

Kolejnym etapem badań empirycznych było zastosowanie analizy porównawczej, struktury i dynamiki co pozwoliło na poznanie wielkości pozyskiwanej energii elektrycznej produkowanej z odnawialnych źródeł energii, w tym w szczególności z wiatru w naszym kraju na tle krajów Unii Europejskiej na przestrzeni lat. W tym horyzoncie czasowym poznano również udział produkcji energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych w stosunku do krajowej produkcji energii elektrycznej ogółem, udział sprzedaży energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych w stosunku do krajowej sprzedaży energii elektrycznej ogółem jak również skalę efektywnego wdrażania energii z wiatru w Polsce na tle Niemiec. Przeprowadzona analiza potwierdziła, że udział energii elektrycznej wyprodukowanej z wykorzystaniem OZE w Polsce w latach 2005-2016 daleki jest od optymalnego i pożądanego. A porównując moce zainstalowane w elektrownie wiatrowe w Polsce i w Niemczech wykazano, iż stopień wykorzystania mocy zainstalowanej w elektrownie wiatrowe w Polsce jest wyższy niż w Niemczech.

Następnie przeprowadzono analizę wyników ekonomiczno-finansowych siedmiu przedsiębiorstw, które dokonały inwestycji w elektrownie wiatrowe na terenie województwa zachodniopomorskiego w latach 2005-2016. Do oceny sytuacji finansowej badanych spółek posłużono się zestawem wskaźników finansowych. Wykorzystano do tego celu takie wskaźniki jak: płynność finansowa, wypłacalność, sprawność zarządzania i rentowność. Dla każdego z nich obliczono średnią arytmetyczną, odchylenia standardowe z próby, współczynnik zmienności i określono medianę. Badanie pozwoliło uzyskać informacje, iż spółki odnotowują zyski netto z zaangażowanych w aktywa środków oraz satysfakcjonującą stopę zwrotu z kapitału. Stanowi to dowód, że inwestowanie w energetykę wiatrową przy określonych warunkach pozwala na osiągnięcie wymiernych korzyści.

Ostatnim etapem badań empirycznych było badanie korzyści ekologicznych wynikających z funkcjonowania energetyki wiatrowej. W toku badań rozpoznano efekt ekologiczny wykorzystania energii wiatrowej stanowiący różnicę między całkowitym kosztem obciążającym energię z węgla a całkowitym kosztem obciążającym energię z wiatru. Poznano efekt ekologiczny wielkości unikniętych emisji CO₂, SO₂, CO i NO_x poprzez zastąpienie energii z węgla energią z wiatru, jak również całkowitą wysokość strat ekologicznych, którą generowały elektrownie produkujące energię elektryczną z węgla w Polsce.

PODSTAWOWE WYNIKI BADAŃ

Potencjał energetyki wiatrowej w Polsce, a szczególnie w województwie zachodniopomorskim jest bardzo duży. Z praktycznego, technicznego ekonomicznego i ekologicznego punktu widzenia dalszy rozwój energetyki wiatrowej w Polsce jest możliwy i wymagany. Z przeprowadzonej analizy wynika, że potencjał energetyki wiatrowej województwa zachodniopomorskiego z punktu widzenia praktycznego, technicznego i ekonomicznego jest możliwy do dalszego wykorzystania i rozszerzenia. Metody zastosowane do oceny nakładów inwestycyjnych i wykonane obliczenia pozwalają na stwierdzenie, że podejmowanie inwestycji w energię pozyskiwaną z turbin wiatrowych przy określonych warunkach klimatycznych i lokalizacyjnych jest opłacalne. Wyniki badań wskazują, że najbardziej opłacalne są urządzenia o dużych mocach produkcyjnych. Bardzo

ważnym czynnikiem powodzenia inwestycji są odpowiednie warunki klimatyczne i lokalizacyjne.

Przeprowadzona analiza wielkości wyprodukowanej energii z wiatru pozwala stwierdzić, że udział tej energii w naszym kraju w latach 2005-2016 systematycznie wzrasta, jednak daleki jest od wymaganego i pożądanego. Energia odnawialna jest bezcennym rozwiązaniem dla naszego kraju. Przykład powinniśmy brać od naszego zachodniego sąsiada, który wciąż jest liderem w rozwoju tej dziedziny. Zgodnie z unijnymi wytycznymi Polska zobowiązana jest do wypracowania określonego udziału energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii, by zobowiązania wypełnić dążyć powinniśmy do jak największego rozwoju tego sektora. Poddając ocenie efektywność energetyki wiatrowej należy wskazać, że w Polsce efektywne wykorzystanie energii z wiatru jest niepodważalne. Przeprowadzona analiza współczynnika wykorzystania mocy informuje, że Polska dysponuje większym potencjałem wietrznym niż Niemcy, ale nie potrafi tego właściwie wykorzystać. Elektrownie wiatrowe nie tylko wpływają na efektywniejsze korzystanie i oszczędzania zasobów kopalnych ale też same w sobie są efektywne.

Z przeprowadzonej analizy sytuacji finansowej podmiotów produkujących energię elektryczną z wiatru wynika, że ich sytuacja w badanym okresie kształtowała się korzystnie. W zakresie płynności pomiędzy badanymi podmiotami poziom był zróżnicowany. Spółki w większości zaciągały długi dla sfinansowania swoich inwestycji. W zakresie analizy produktywności majątku zdiagnozowano, że sprzedaż wytworzona przy pomocy posiadanych aktywów jest raczej niska. Branża energetyczna charakteryzuje się wysoką kapitałochłonnością produkcji w związku z tym wskaźniki produktywności aktywów osiągały niskie wartości. Wskaźnik produktywności płac w badanych spółkach kształtował się także na zróżnicowanym poziomie. Wskaźniki rentowności w badanych przedsiębiorstwach choć nie mają wysokiego poziomu informują o zyskowności inwestowania w energetykę wiatrową. Autorka stwierdza, że przyczyną, która wpływa na stany poszczególnych wskaźników w badanych podmiotach jest fakt, iż energetyka wiatrowa to dział dość kapitałochłonny, posiadający długi cykl wprowadzonej do działalności gotówki. Dokonując analizy korzyści ekologicznych autorka dowiodła, że energia z wiatru niezbędna jest dla osiągnięcia określonych efektów ekologicznych. Wdrażanie energii z wiatru zdecydowanie ogranicza wielkości emisji substancji

zanieczyszczających oraz przyczynia się do wymiernych efektów finansowo – ekologicznych. Zaprezentowany wymierny efekt ekologiczny pozwala uzmysłowić sobie skalę problemu emisji zanieczyszczeń.

1. Województwo zachodniopomorskie jako region sprzyjający rozwojowi energetyki wiatrowej

Tab.1 Moc zainstalowana w energetyce wiatrowej (MW) w Polsce według województw w latach 2005-2016

Województwo	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zachodniopomorskie	53,1	103	145	272	285,3	348	488,9	726,4	1045,3	1076,2	1292,8	1477,2
Wielkopolskie	-	-	-	-	22,44	178	238,4	259,3	430,54	466,5	545,8	686,8
Kujawsko-pomorskie	-	-	-	64	95,21	143	207,9	281,8	306,7	365,4	517,1	592,6
Pomorskie	10,8	34,4	76	154	138,8	138,8	141,5	271,9	378,43	424,1	475,9	684,9
Łódzkie	-	-	30	30	49,23	56	144,3	247,8	313,9	386,2	414,4	579,8
Warmińsko-mazurskie	-	-	40,5	40,5	47,06	50	187,1	201,4	217,07	271,6	326,1	353,6
Podlaskie	-	-	-	-	44,38	45,6	79,1	120,9	78,50	151,4	182,3	197,3
Podkarpackie	-	-	-	12	26,7	26,6	52,4	55,54	84,18	84,41	151,9	152,9
Mazowieckie	-	-	-	-	7,24	9,4	20,1	119,1	155,6	241,1	269,8	378,8
Świętokrzyskie	-	-	-	-	3,39	3,9	4,4	4,41	7,76	9,63	11,03	22,34
Śląskie	-	-	-	-	2,17	3,0	4,3	5,75	12,75	21,2	27,33	33,08
Małopolskie	-	-	-	-	0,70	0,7	2,1	2,96	2,96	3,47	3,53	6,68
Lubelskie	-	-	-	-	0,58	0,6	1,5	2,15	2,15	3,65	6,2	134,9
Lubuskie	-	-	-	-	0,43	0,6	12,6	50,6	55,6	63,0	63,7	192,0
Opolskie	-	-	-	-	0,43	0,45	31,7	84,15	96,1	103,6	125,6	138,2
Dolnośląskie	-	-	-	-	0,14	0,16	0,3	62,26	154,3	162,4	168,4	176,4
Ogółem	121,0	175	306	526	725	1107	1616,6	2496,7	3389,54	3833,8	4582,0	5807,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych URE, GUS; (-) brak danych

Tab.2 Struktura (%) zainstalowanych mocy w energetyce wiatrowej w Polsce (MW) według województw w latach 2005-2016

Województwo	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zachodniopomorskie	43,9	58,91	47,39	51,77	39,4	34,63	30,24	29,10	30,84	28,07	28,21	25,44
Wielkopolskie	-	-	-	-	3,09	17,72	14,75	10,38	12,7	12,1	11,91	11,83
Kujawsko-pomorskie	-	-	-	12,17	13,2	14,23	12,86	11,30	9,1	9,5	11,29	10,20
Pomorskie	8,93	19,66	24,84	29,28	19,2	13,81	8,75	10,90	11,2	11,0	10,39	11,79
Łódzkie	-	-	9,80	9,80	6,80	5,57	8,93	9,93	9,3	10,0	9,04	9,98
Warmińsko-mazurskie	-	-	13,23	13,23	6,50	4,98	11,58	8,06	6,4	7,08	7,12	6,09
Podlaskie	-	-	-	-	6,12	4,54	4,89	4,84	2,3	3,9	3,98	3,40
Podkarpackie	-	-	-	-	3,68	2,65	3,24	2,22	2,5	2,0	3,31	2,63
Mazowieckie	-	-	-	-	1,0	0,94	1,24	4,76	4,6	6,2	5,9	6,52
Świętokrzyskie	-	-	-	-	0,47	0,39	0,27	0,18	0,3	0,2	0,24	0,38
Śląskie	-	-	-	-	0,30	0,30	0,27	0,23	0,4	0,5	0,59	0,57
Małopolskie	-	-	-	-	0,10	0,07	0,13	0,12	1,0	0,09	0,08	0,12
Lubelskie	-	-	-	-	0,08	0,06	0,10	0,09	0,06	0,9	0,14	2,32
Lubuskie	-	-	-	-	0,06	0,06	0,78	2,03	1,7	1,64	1,39	3,31
Opolskie	-	-	-	-	0,06	0,04	1,96	3,37	2,9	2,7	2,74	2,38
Dolnośląskie	-	-	-	-	0,02	0,01	0,01	2,49	4,7	4,2	3,67	3,04
Razem %	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

źródło: opracowanie własne na podstawie danych URE, GUS, (-) brak danych

Na podstawie badań jakościowych stwierdzono, że potencjał energetyki wiatrowej województwa zachodniopomorskiego z punktu widzenia praktycznego, technicznego i ekonomicznego jest możliwy do dalszego wykorzystania i rozszerzenia. Region ten sprzyja rozwojowi energetyki wiatrowej ze względu na możliwość zagospodarowania powierzchni gruntów i terenów morskich wód, ze względu na istniejące możliwości techniczne budowy farm wiatrowych na morzu i

ładzie oraz ze względu na możliwości sprzedaży wytworzonej energii z turbin na lokalnym rynku i w całym kraju.

2. Ocena nakładów inwestycyjnych na energetykę wiatrową w woj. zachodniopomorskim na tle innych regionów (15 letni horyzont czasowy)

Tab.3 Kluczowe dane poszczególnych projektów

	Projekt I	Projekt II	Projekt III	Projekt IV	Projekt V
Województwo	zachodniopom.	pomorskie	lubuskie	dolnośląskie	pomorskie
moc farmy MW	30	6	6	24	32
ilość turbin	15	3	3	12	16
warunki wietrzne	wybitnie korzystne	wybitnie korzystne	korzystne	korzystne	korzystne
produktywność maszyn	85%	85%	75%	75%	75%
śr. roczna produkcja energii MWh	83.219	14.250	12.445	58.616	74.496

Źródło: opracowanie własne

Tab.4 Dane finansowe poszczególnych projektów

wyszczególnienie	Projekt I	Projekt II	Projekt III	Projekt IV	Projekt V
nakłady inwestycyjne	193.000.000	35.381.000	33.800.000	165.000.000	200.000.000
przewidywane średnio. przychody	28 995 466	4 964 297	4 335 971	20 423 101	25 955 902
śr. roczne koszty własne	15 440 000	1.238.335	1 183 000	5 775 000	7 000 000
amortyzacja	8 685 000	1 592 000	1 521 000	7 425 000	9 000 000
średnioroczny zysk netto	17 982 377	3 018 029	2 553 907	11 864 962	15 354 281
miary oceny efektywności					
czas zwrotu (Pb) - lata	7,3	7,67	8,29	8,55	8,21
księgową stopa zwrotu - % (ARR)	13,05	9,15	8,2	7,81	11,94
Wartość bieżąca netto – zł. (NPV)	23 575 840	2 035 691	- 696 447	- 6 272 083	- 2 164 971
Wewnętrzna stopa zwrotu - % (IRR)	12,29	11,09	9,61	9,28	9,8
Wskaźnik rentowności (PI)	1,12	1,06	0,98	0,96	0,99

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonej analizy i przy uwzględnieniu pewnych założeń stwierdza się, że zasadne jest podejmowanie inwestycji w turbiny wiatrowe na terenach o bardzo korzystnych warunkach wietrznych. Dostępne metody oceny efektywności podejmowanych inwestycji dają jednoznaczny obraz sytuacji. Wyniki badań wskazują, że najbardziej pożądane pod względem ekonomicznym są inwestycje w urządzenia do produkcji prądu o dużych mocach wytwórczych posadowione na wysokich wieżach z uwzględnieniem właściwych warunków klimatycznych i lokalizacyjnych. Obliczenia dowodzą, że najbardziej opłacalne jest budowanie farm wiatrowych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Inne rejony kraju choć są atrakcyjne, nie mają jednak tak dobrych warunków lokalizacyjnych. Należy tu zauważyć, że obliczone wskaźniki uwzględniają także warunki stworzone przez państwo, a dotyczące wsparcia w postaci sprzedaży praw majątkowych (świadectw pochodzenia energii) i możliwości finansowania inwestycji. Bez wsparcia projekty byłyby nieopłacalne. Warto dodać, że gdyby projekty III, IV i V uzyskały średnie ceny energii i certyfikatów na poziomie cen referencyjnych proponowanych dla energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii dla mocy zainstalowanej większej niż 1 MW, wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej wyłącznie energię wiatru na lądzie w 2016 roku na poziomie 385 zł/MWh, i od 2017r do 2020r. 350 zł/MWh byłyby projektami opłacalnymi.

2. Ocena wielkości wyprodukowanej energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych

Tab.5 Pozyskanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (Mtoe) w Polsce na tle wybranych krajów Unii Europejskiej w latach 2005-2016

Kraje	ENERGIA Z OZE											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Austria	7,2	7,1	7,8	8,3	8,4	8,9	8,4	9,3	9,5	9,2	9,3	-
Czechy	2,0	2,2	2,4	2,4	2,6	2,9	3,0	3,7	4,1	4,2	4,3	-
Francja	-	-	-	-		21,1	17,9	20,3	22,5	21,0	21,4	-
Finlandia	8,2	8,8	8,7	9,2	7,9	9,4	9,2	10,0	9,9	10,1	10,4	-
Litwa	0,8	0,8	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,4	1,5	-
Włochy	-	-	-	-		15,9	17,4	21,1	23,5	23,6	23,6	-
Niemcy	16,7	19,9	28,0	28,0	27,8	27,7	29,5	32,1	33,7	36,0	38,9	-
Polska	4,5	4,8	4,9	5,4	6,1	6,9	7,5	8,5	8,6	8,1	9,0	13,5
w tym: woj. zachodniopom.	0,026	0,035	0,047	0,059	0,070	0,094	0,125	0,202	0,228	0,266	0,332	0,336
Słowacja	0,9	0,9	1,0	1,0	1,2	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4	1,6	-
Holandia	-	-	-	-		2,9	3,1	3,9	4,4	4,6	4,8	-
OZE w EU Razem	115,1	122,2	133,9	141,9	148,7	163,3	162,6	182,2	194,6	197,5	205	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Wind ind Power, 2016 *European statistic*, Published In February 2017, windeurope.org (dostęp 08.06.2018r.)

Tab.6 Struktura pozyskania energii elektrycznej z wiatru (do OZE ogółem) w Polsce na tle wybranych krajów Unii Europejskiej w latach 2005-2016 (udział %)

Kraje	ENERGIA z WIATRU											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Austria	1,6	2,1	2,2	2,1	2,0	2,0	2,0	2,2	2,9	3,6	4,5	-
Czechy	0,1	0,2	0,5	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	-
Francja	0	0	0	0	0	4,1	5,9	6,2	5,8	7,1	8,5	-
Finlandia	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,5	0,4	0,7	0,9	1,9	-
Litwa	0,0	0,1	1,1	1,2	1,2	1,6	3,5	3,9	4,0	4,0	4,8	-
Włochy	0	0	0	0	0	4,9	4,9	5,5	5,5	5,5	5,4	-
Niemcy	13,3	12,7	11,6	11,7	12,0	11,7	14,3	13,6	13,2	13,7	17,5	-
Polska	0,3	0,5	0,9	1,3	1,5	2,1	3,7	4,8	6,0	8,1	10,4	12,0
Słowacja	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Holandia	0	0	0	0	0	11,7	14,2	11,3	11,1	10,9	13,5	-
udział energii wiatru w EU Razem	5,3	5,8	6,7	7,2	7,7	7,9	9,5	9,8	10,4	11,0	12,7	23,5
pozostałe OZE, EU razem %	94,7	94,2	93,3	92,8	92,3	92,3	90,5	90,2	89,6	89,0	87,3	76,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Wind ind Power, 2016 *European statistic*, Published In February 2017, windeurope.org (dostęp 08.06.2018r.), (-) brak danych

Tab.7 Udział energii elektrycznej wytworzonej w OZE w zużyciu energii elektrycznej brutto w wybranych krajach UE w latach 2005-2016 (%)

Kraje	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Austria	58,8	57,5	60,7	62,3	67,7	61,4	66,0	66,5	68,0	70,1	70,3	-
Czechy	4,5	4,9	4,7	5,2	6,8	8,3	10,6	11,6	12,8	13,9	14,1	-
Finlandia	26,8	24,0	25,9	30,8	25,8	26,5	29,4	29,5	30,9	31,4	32,5	-
Litwa	3,9	3,6	4,6	4,7	5,5	7,8	9,0	10,9	13,1	13,7	15,5	-
Łotwa	48,4	37,7	36,4	41,2	49,2	48,5	-	-	-	-	-	-
Niemcy	10,0	11,4	14,1	14,6	16,2	16,9	20,9	23,6	25,3	28,2	30,7	-
Polska	2,6	2,8	3,5	4,3	5,8	7,0	8,2	10,7	10,7	12,4	13,4	-
Słowacja	16,6	16,5	16,6	15,5	17,9	20,5	19,3	20,1	20,8	22,9	22,7	-
Estonia	1,3	1,5	1,5	2,0	6,1	10,8	-	-	-	-	-	-
Szwecja	53,8	47,6	51,5	55,0	56,4	54,5	-	-	-	-	-	-
EU(27) Razem	13,6	14,2	15,1	16,4	18,3	19,9	21,7	23,5	25,4	27,5	28,8	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Eurostat; (-) brak danych

Tab.8 Udział energii elektrycznej z OZE w krajowej sprzedaży energii odbiorcom końcowym w latach 2005 - 2016 (TWh)

Rok	Sprzedaż en.elekt. odbiorcy końcowemu	Udział energii z OZE wymagany rozp.MG	Wartość zrealizowanego obowiązku energii z OZE wg ŚP-opłata zastępcza	Udział OZE wykonany
	TWh	%	TWh	%
2005	108,625	3,10	2,956	3,46
2006	117,817	3,60	3,60	3,58
2007	115,974	5,10	5,271	4,51
2008	121,180	7,00	6,987	5,36
2009	116,458	8,7	8,674	7,39
2010	121,298	10,4	10,40	9,06
2011	121,718	10,4	10,44	10,66
2012	121,846	10,4	10,44	13,21
2013	123,551	12,0	12,00	13,58
2014	123,687	13,0	13,13	15,93
2015	124,000	14,0	-	17,65
2016	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych URE, (-) brak danych

Przeprowadzona analiza pozwala na stwierdzenie, że udział energii elektrycznej produkowanej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w naszym kraju w latach 2005-2015 daleki jest od optymalnego i pożądanego. Energia odnawialna jest cennym rozwiązaniem. Najlepszym przykładem są Niemcy, które od

dawna wykorzystują taką formę wytwarzania energii. Nie tylko w tym kraju energia z wiatru jest ważnym filarem biznesu energetycznego. W wielu krajach Unii Europejskiej szybko rozwija się ta forma pozyskiwania energii elektrycznej. Polska powinna dążyć do dalszego rozwoju tego sektora i przygotowywać się do wzrostu produkcji z OZE. Zgodnie z dyrektywami UE Polska zobowiązana jest do zapewnienia określonego udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto jednak osiągnięcie tych wielkości będzie bardzo trudne. Szansy na wykonanie unijnego zobowiązania można upatrywać tylko w intensywnym rozwoju sektora energetyki wiatrowej wraz z równoczesnym dostępem do nowych technologii i przyjaznym inwestorom systemie finansowania zewnętrznego.

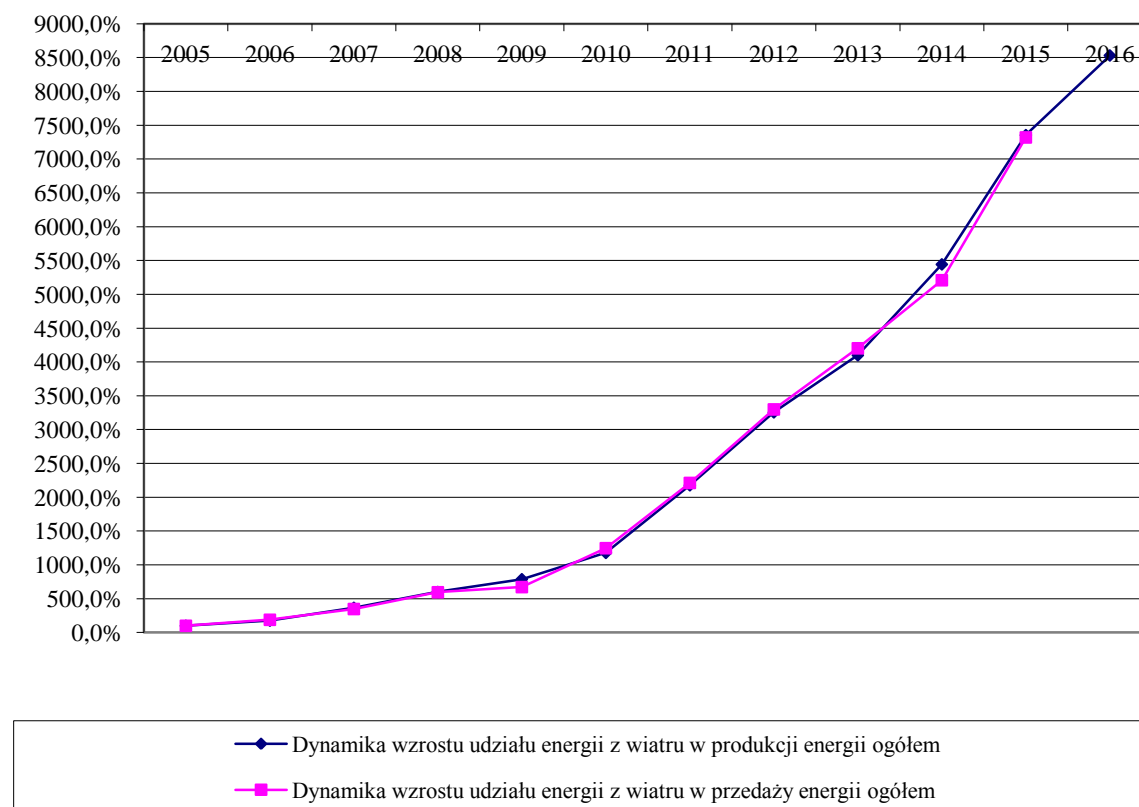
4. Ocena efektywności energii wiatrowej na tle energii konwencjonalnej

Tab. 9 Udział produkcji energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych w krajowej produkcji energii elektrycznej ogółem w latach 2005-2016 (GWh)

lata	Produkcja energii elektrycznej ogółem	w tym produkcja energii z elektrowni wiatrowych	% udział energii z wiatru w produkcji energii ogółem
2005	156 944,4	135,5	0,09
2006	161 750	256,1	0,16
2007	159 361,1	521,6	0,33
2008	155 305,6	836,8	0,54
2009	151 722,2	1 077,3	0,71
2010	157 666,7	1 664,3	1,06
2011	163 555,6	3 205	1,96
2012	162 139	4 747	2,93
2013	162 501	6 004	3,69
2014	156 567	7 676	4,90
2015	161 722	10707	6,62
2016	162 626	12491	7,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, URE

Wykres 1. Dynamika wzrostu udziału energii wiatrowej w produkcji i sprzedaży energii ogółem w Polsce w latach 2005-2016

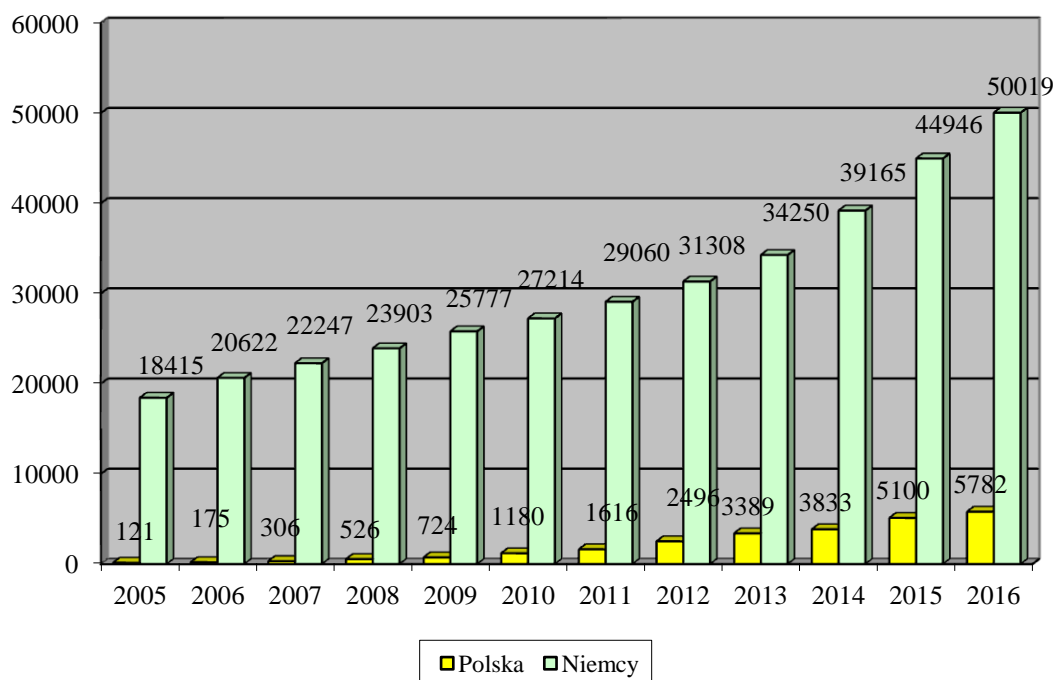
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, URE

Tab.10 Udział energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych w krajowej sprzedaży energii odbiorcom końcowym energii elektrycznej ogółem w latach 2005-2016 (GWh)

lata	Sprzedaż energii elektrycznej ogółem odbiorcom końcowym	w tym sprzedaż energii z elektrowni wiatrowych	% udział energii z wiatru w sprzedaży energii ogółem
2005	108 625	135,3	0,12
2006	117 816,7	257,04	0,22
2007	115 973,7	472,12	0,41
2008	121 180,1	806,3	0,66
2009	116 458,3	1 045,2	0,90
2010	121 298,2	1 823,3	1,50
2011	121 717,8	3 128,7	2,57
2012	121 846,1	4 599,3	3,77
2013	123 551,6	5 822	4,71
2014	123 687,1	7 184	5,81
2015	124 000,0	10 041	8,1
2016	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych URE, GUS (-) brak danych

Wykres.2 Moc zainstalowanych elektrowni wiatrowych w Polsce i na terenie Niemiec w latach 2005-2016 (MW)

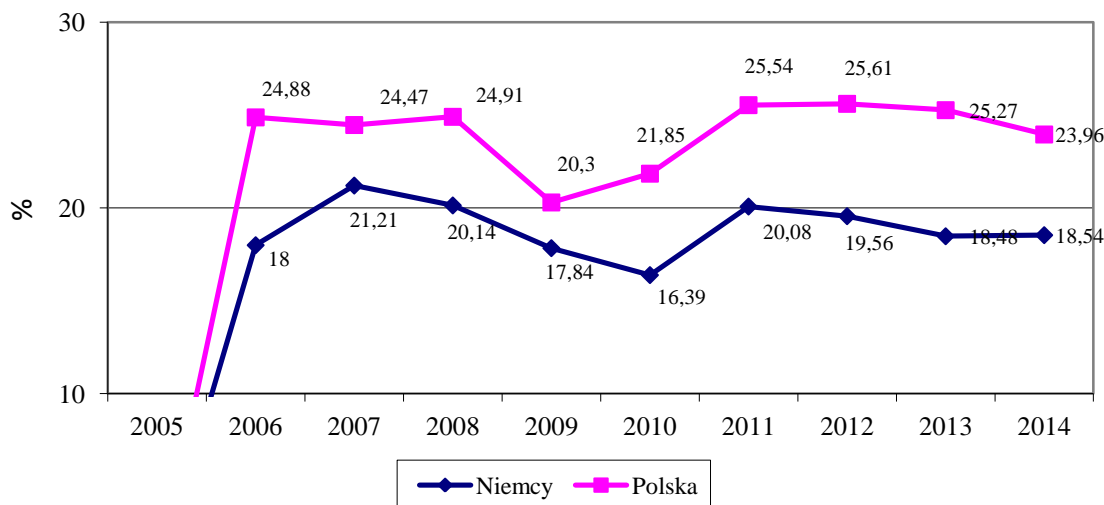

Tab.11 Średni współczynnik wykorzystania mocy maksymalnej dla różnych elektrowni wykorzystujących energię odnawialną i konwencjonalną dla mocy 1MW.

Współczynnik wykorzystania Mocy maksymalnej		
maksymalna produkcja dla elektrowni o mocy 1MW	8,76	100,0%
Elektrownia fotowoltaiczna	0,97	11,1%
Elektrownia wiatrowa dobra lokalizacja	2,1	24,0%
Elektrownia wiatrowa umiarkowana lokalizacja	1,4	16,0%
Elektrownia wodna	2,7	30,8%
Elektrownia węglowa	6,9	78,8%

Źródło: B. Szymański, Jak porównać moc elektrowni OZE z konwencjonalną, Analizy, listopad 2012
 Zaprezentowany średni współczynnik wykorzystania mocy pozwala na oszacowanie niezbędnej ilości mocy do zainstalowania w poszczególne technologie OZE, by zastąpić nimi elektrownię węglową o żądanej mocy. Dla elektrowni wiatrowych potrzebna jest 3,3-4,9 razy większa moc w zależności od ich usytuowania. Dla elektrowni fotowoltaicznych potrzebna jest moc 7,1 razy większa, dla wodnych 2,6 razy większa.

Wykres.3 Współczynnik stopnia wykorzystania mocy elektrowni wiatrowych w Polsce i w Niemczech w latach 2006-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie: dane URE, Eurostat, Fraunhofer Institute

Na podstawie analizy współczynnika wykorzystania mocy stwierdza się, że Polska dysponuje większym potencjałem wietrznym niż Niemcy. Rozpatrywane w pracy województwo zachodniopomorskie ma swój duży udział w kształtowaniu się tego współczynnika. Rozpatrując analizowane wielkości wyprodukowanej energii elektrycznej i jej sprzedaż ze szczególnym uwzględnieniem energii z elektrowni wiatrowych należy wskazać, że w Polsce efektywne wykorzystanie energii z wiatru jest już zauważalne. Elektrownie wiatrowe nie tylko wpływają na lepsze korzystanie i oszczędzania zasobów kopalnych, ale też same w sobie są efektywne. Elektrownia wiatrowa wytwarza w trakcie eksploatacji ok. 70 razy więcej energii, niż sama potrzebuje do jej wyprodukowania. Tę efektywność energetyczną nowoczesnych wiatraków potwierdziły w ciągu ostatnich lat liczne badania niezależnych instytutów badawczych. Występujący systematyczny wzrost ilości odnawialnej energii zarówno w produkcji jak i sprzedaży pozwala w części zrealizować wyznaczone cele polityki energetycznej w zakresie efektywności. Pozostałe wyznaczone cele dla Polski to m.in. zapewnienie bezpieczeństwa dostawy energii, wzrost konkurencyjności gospodarki i minimalizacja negatywnego oddziaływania sektora energii na środowisko. Niewątpliwie elementem przyczyniającym się do spełnienia tych celów jest efektywne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

5. Analiza wyników ekonomiczno finansowych przedsiębiorstw produkujących energię w woj. zachodniopomorskim

Tab.12 Wskaźniki płynności finansowej w latach 2005-2016

lata	wskaźnik płynności bieżącej	wskaźnik płynności szybkiej	wskaźnik płynności gotówką
Przedsiębiorstwo A			
2005	101,922	101,922	98,028
2006	-	-	-
2007	0,810	0,810	0,748
2008	-	-	-
2009	1,472	1,472	1,226
2010	1,099	1,099	0,315
2011	0,474	0,373	0,233
2012	1,471	0,995	0,311
2013	0,916	0,495	0,296
2014	0,610	0,229	0,041
2015	0,398	0,128	0,015
2016	0,493	0,391	0,126
Przedsiębiorstwo B			
2005			
2006	*	*	*
2007	81,705	11,958	5,277
2008	7,562	3,117	0,178
2009	39,082	9,526	0,347
2010	-	-	-
2011	88,659	66,657	12,199
2012	5,391	1,344	0,015
2013	4,475	1,219	0,118
2014	7,715	3,957	0,048
2015	-	-	-
2016	-	-	-
Przedsiębiorstwo C			
2005	9,087	9,087	6,465
2006	0,606	0,606	0,186
2007	1,080	2,903	2,641
2008	1,876	1,543	1,108
2009	1,810	1,219	0,803
2010	2,042	1,518	0,866
2011	2,357	1,621	1,009
2012	1,562	1,032	0,841
2013	1,362	1,018	0,759
2014	2,272	1,472	0,945
2015	2,183	1,160	1,148
2016	1,577	0,655	0,632
Przedsiębiorstwo D			
2005	*	*	*
2006	0,840	0,701	0,672
2007	0,861	0,333	0,289
2008	0,843	0,577	0,453
2009	-	-	-
2010	0,808	0,332	0,146
2011	0,831	0,434	0,045
2012	0,930	0,678	0,145
2013	0,96	0,620	0,172

2014	0,828	0,377	0,003
2015	0,820	0,136	0,003
2016	1,642	0,7	0,560
Przedsiębiorstwo E			
2005			
2006	*	*	*
2007	0,185	0,173	0,032
2008	0,255	0,157	0,157
2009	0,1002	0,100	0,055
2010	-	-	-
2011	0,115	0,109	0,041
2012	0,151	0,145	0,066
2013	-	-	-
2014	0,197	0,150	0,120
2015	0,179	0,154	0,138
2016	0,156	0,138	0,123
Przedsiębiorstwo F			
2005	0,206	0,173	0,024
2006	0,881	0,792	0,640
2007	0,968	0,709	0,683
2008	0,722	0,457	0,439
2009	0,618	0,402	0,225
2010	0,832	0,559	0,240
2011	0,401	0,273	0,181
2012	-	-	-
2013	0,290	0,700	0,004
2014	0,366	0,050	0,007
2015	0,647	0,054	0,011
2016	14,331	2,246	1,594
Przedsiębiorstwo G			
2005	0,887	0,887	0,608
2006	0,872	0,872	0,643
2007	0,268	0,226	0,210
2008	0,262	0,217	0,184
2009	0,214	0,153	0,112
2010	-	-	-
2011	0,775	0,624	0,328
2012	-	-	-
2013	1,145	0,79	0,061
2014	0,076	0,055	0,025
2015	0,577	0,309	0,012
2016	-	-	-

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych finansowych

(-) brak danych, * przedsiębiorstwo rozpoczęło swoją działalność w danym roku, nie wykazuje danych

Tab.13 Wskaźniki poziomu zadłużenia w latach 2005-2016

lata	wskaźnik ogólnego zadłużenia	wskaźnik zadłużenia kapitału własnego	wskaźnik udziału zadłużenia długoterminowego
Przedsiębiorstwo A			
2005	0,007	0,007	0,00
2006	0,00	0,00	0,00
2007	0,84	5,31	0,00
2008	1,03	-31,99	-31,99
2009	0,32	0,47	0,43
2010	0,94	17,99	9,03
2011	0,93	13,69	8,15
2012	0,87	6,54	5,59
2013	0,878	7,21	6,03
2014	0,88	0,88	5,83
2015	0,89	0,89	6,11
2016	0,878	0,70	1,37
Przedsiębiorstwo B			
2005			
2006	*	*	*
2007	0,99	157,07	1,44
2008	1,46	-3,15	-2,88
2009	1,78	-2,28	-2,25
2010	-	-	-
2011	0,31	0,45	0,22
2012	0,18	0,22	0,00
2013	0,35	0,54	0,22
2014	0,37	0,59	039
2015	-	-	-
2016	-	-	-
Przedsiębiorstwo C			
2005	1,07	-14,91	-14,25
2006	0,69	2,19	0,00
2007	0,79	3,82	3,61
2008	0,81	4,37	3,95
2009	0,80	4,25	3,57
2010	0,78	3,73	3,17
2011	0,77	3,37	2,71
2012	0,76	3,23	2,53
2013	0,57	3,00	2,26
2014	0,51	2,19	1,64
2015	0,44	1,75	1,20
2016	0,36	1,70	0,96
Przedsiębiorstwo D			
2005	*	*	*
2006	0,96	29,90	0,00
2007	0,97	31,08	0,00
2008	0,95	18,41	0,68
2009	-	-	-
2010	0,97	31,44	0,26
2011	0,97	32,18	1,07
2012	0,98	58,87	0,28
2013	0,98	58,72	0,42
2014	0,98	60,52	0,07
2015	0,98	43,42	20,37
2016	0,97	36,75	19,99
Przedsiębiorstwo E			
2005			

2006	*	*	*
2007	1,02	-60,22	0,00
2008	1,03	-29,22	0,00
2009	0,64	1,76	0,00
2010	-	-	-
2011	0,70	2,29	0,00
2012	0,73	2,66	0,00
2013	-	-	-
2014	0,72	2,58	0,00
2015	0,76	3,13	0,00
2016	1,33	-4,01	0,00
Przedsiębiorstwo F			
2005	0,88	7,55	2,90
2006	0,91	10,77	7,29
2007	0,89	8,11	5,29
2008	0,89	8,24	5,11
2009	0,86	6,11	3,54
2010	0,79	3,93	2,17
2011	0,81	4,18	2,00
2012	-	-	-
2013	0,79	3,77	1,16
2014	0,66	1,94	0,42
2015	0,53	1,12	0,10
2016	0,43	0,77	0,08
Przedsiębiorstwo G			
2005	0,81	4,29	2,94
2006	0,73	2,68	1,59
2007	0,64	1,77	0,00
2008	0,58	1,37	0,00
2009	0,60	1,51	0,62
2010	-	-	-
2011	0,46	0,86	0,00
2012	0,24	0,32	0,27
2013	0,29	0,29	0,37
2014	0,67	0,67	0,09
2015	0,75	3,02	2,63
2016	-	-	-

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych finansowych, (-) brak danych, * przedsiębiorstwo rozpoczęło swoją działalność w danym roku, nie wykazuje danych

Tab.14 Wskaźniki sprawności zarządzania w latach 2005-2016

lata	wskaźnik kosztów całkowitych	wskaźnik rotacji aktywów	Wskaźnik produktywności plac
Przedsiębiorstwo A			
2005	1,95	0,25	0,00
2006	1,84	0,31	0,00
2007	2,26	0,11	0,00
2008	11,70	0,00	0,00
2009	39,90	0,00	0,00
2010	0,52	0,01	0,00
2011	0,52	0,13	102,73
2012	0,48	0,07	78,22
2013	0,72	0,11	98,72
2014	0,68	0,12	89,21
2015	0,81	0,11	55,08
2016	0,98	0,22	33,98
Przedsiębiorstwo B			
2005			
2006	*	*	*
2007	1,28	0,04	0,99
2008	1,54	0,36	1,05
2009	2,93	0,18	0,54
2010	-	-	-
2011	3,62	0,18	0,97
2012	0,84	0,74	3,61
2013	1,01	1,37	1,88
2014	0,78	1,03	1,94
2015	-	-	-
2016	-	-	-
Przedsiębiorstwo C			
2005	158,34	0,00	0,02
2006	2,24	0,05	4,19
2007	0,33	0,13	132,56
2008	0,66	0,22	509,94
2009	0,69	0,22	2656,25
2010	0,72	0,27	0,00
2011	0,65	0,31	0,00
2012	0,73	0,33	0,00
2013	0,76	0,33	154,98
2014	0,71	0,32	192,36
2015	0,74	0,44	176,18
2016	0,78	0,34	19,01
Przedsiębiorstwo D			
2005	*	*	*
2006	0,18	1,25	15,09
2007	0,37	0,92	6,79
2008	0,84	4,43	11,02
2009	-	-	-
2010	0,72	1,23	4,78
2011	1,09	1,15	2,68
2012	1,33	0,80	1,67
2013	1,36	0,98	1,41
2014	1,38	0,62	1,83
2015	1,26	1,07	2,04
2016	1,28	0,70	1,56
Przedsiębiorstwo E			
2005			
2006	*	*	*

2007	10,02	0,00	0,58
2008	1,75	0,02	2,27
2009	1,07	0,02	23,01
2010	-	-	-
2011	0,50	0,13	68,78
2012	0,59	0,08	43,46
2013	-	-	-
2014	0,65	0,10	45,74
2015	0,75	0,10	32,92
2016	1,30	0,13	20,49
Przedsiębiorstwo F			
2005	0,88	0,01	45,08
2006	0,45	0,10	0,00
2007	0,36	0,20	0,00
2008	0,42	0,24	0,00
2009	0,48	0,24	0,00
2010	0,41	0,33	0,00
2011	0,37	0,30	0,00
2012	-	-	-
2013	0,40	0,29	0,00
2014	0,41	0,27	0,00
2015	0,32	0,32	9 185,21
2016	0,36	0,29	0,00
Przedsiębiorstwo G			
2005	0,54	0,23	10 890,5
2006	0,58	0,14	15 134,11
2007	0,40	0,22	320 662
2008	0,63	0,18	0,00
2009	1,06	0,17	0,00
2010	-	-	-
2011	0,76	0,28	0,00
2012	0,41	0,22	0,00
2013	0,50	0,17	0,00
2014	0,57	0,14	0,00
2015	0,66	0,12	0,00
2016	-	-	-

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych finansowych, (-) brak danych, * przedsiębiorstwo rozpoczęło swoją działalność w danym roku, nie wykazuje danych

Tab.15 Wskaźniki rentowności w latach 2005-2016

lata	wskaźnik rentowności sprzedaży netto	wskaźnik rentowności aktywów	wskaźnik rentowności kapitału własnego
Przedsiębiorstwo A			
2005	-0,96	-0,24	-0,24
2006	-0,84	-0,26	-0,26
2007	-1,71	-0,18	-1,14
2008	-18 640,42	-0,06	1,97
2009	-102,09	-0,03	-0,04
2010	0,35	0,002	0,04
2011	0,02	0,003	0,05
2012	0,06	0,32	0,03
2013	-0,18	-0,02	-0,16
2014	-0,05	-0,01	-0,15
2015	-0,14	-0,02	-0,15
2016	-4,32	-0,97	-3,26
Przedsiębiorstwo B			
2005			
2006	*	*	*
2007	-0,032	-0,01	-2,00
2008	-1,3	-0,47	1,01
2009	-2,11	-0,38	0,48
2010	-	-	-
2011	-3,52	-0,62	-0,91
2012	0,016	0,11	0,14
2013	-0,01	-0,02	-0,03
2014	0,20	0,20	0,31
2015	-	-	-
2016	-	-	-
Przedsiębiorstwo C			
2005	-157,86	-0,11	1,56
2006	-1,29	-0,07	-0,21
2007	0,41	0,05	0,25
2008	0,03	0,006	0,03
2009	0,06	0,01	0,07
2010	0,09	0,02	0,11
2011	0,12	0,04	0,16
2012	0,09	0,03	0,12
2013	0,09	0,03	0,12
2014	0,15	0,05	0,15
2015	0,17	0,07	0,20
2016	0,15	0,05	0,14
Przedsiębiorstwo D			
2005	-	-	-
2006	0,82	1,03	31,67
2007	0,63	0,58	18,51
2008	0,16	0,71	0,71
2009	-	-	-
2010	0,27	0,33	0,33
2011	-0,29	-0,34	-11,14
2012	-0,39	0,32	-18,85
2013	-0,43	-0,42	-25,09
2014	-0,49	-0,30	-18,68
2015	-0,33	-0,36	-15,83
2016	-0,36	-0,26	-9,53
Przedsiębiorstwo E			
2005			

2006	*	*	*
2007	-9,81	-0,02	1,22
2008	-1,93	-0,03	0,91
2009	-1,13	-0,02	-0,06
2010	-	-	-
2011	0,23	0,03	0,10
2012	0,05	0,004	0,02
2013	-	-	-
2014	0,09	0,01	0,03
2015	-0,77	-0,08	-0,31
2016	-6,06	-0,76	2,29
Przedsiębiorstwo F			
2005	0,10	0,00	0,01
2006	0,39	0,04	0,49
2007	0,42	0,09	0,78
2008	0,37	0,09	0,00
2009	0,37	0,09	0,63
2010	0,45	0,15	0,73
2011	0,46	0,14	0,07
2012	-	-	-
2013	0,46	0,13	0,63
2014	0,46	0,13	0,38
2015	0,53	0,17	0,36
2016	0,51	0,15	0,26
Przedsiębiorstwo G			
2005	0,32	0,07	0,39
2006	0,18	0,03	0,09
2007	0,37	0,08	0,22
2008	0,17	0,03	0,07
2009	-0,16	-0,03	-0,07
2010	-	-	-
2011	0,12	0,03	0,06
2012	0,39	0,09	0,11
2013	0,26	0,04	0,06
2014	0,07	0,01	0,03
2015	0,05	-0,01	-0,03
2016	-	-	-

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych finansowych, (-) brak danych, * przedsiębiorstwo rozpoczęło swoją działalność w danym roku, nie wykazuje danych

Z przeprowadzonych badań sytuacji finansowej podmiotów z sektora energetycznego produkujących energię elektryczną z odnawialnego źródła energii wynika generalnie, że ich kondycja w badanym okresie nie kształtowała się korzystnie. W zakresie oceny płynności spółek należy stwierdzić, że jej poziom był dość zróżnicowany zarówno w poszczególnych latach jak i pomiędzy badanymi podmiotami. Poziom wskaźników płynności były niejednokrotnie niższy od wartości uznawanych za pożądane. Należy tu zwrócić uwagę na fakt, że badani producenci energii korzystali z pomocy finansowej jednostek powiązanych. W tym sektorze rosnące stany zobowiązań wobec jednostek powiązanych to sygnał, że spółki powiązane pozytywnie oceniają inwestycje w elektrownie wiatrowe i są skore do ich

finansowania. Badane spółki w większości nie dysponowały wystarczającą ilością kapitału własnego, zaciągały długi dla sfinansowania swoich inwestycji i rozwoju. Podmioty, w których odnotowano najwyższy wskaźnik zadłużenia kapitału własnego, to przedsiębiorstwa, które w swojej strukturze finansowania posiadały dużą część kapitałów jednostek powiązanych. Wzrost wskaźnika zadłużenia kapitału to głównie wynik aprecjacji zadłużenia wobec jednostek powiązanych. Korzystanie z kapitału jednostek powiązanych to kapitał, który pozwala realizować inwestycję i wypracować zysk dla właścicieli. W zakresie produktywności majątku porównano podmioty w zakresie uzyskanych przychodów ze wszystkimi aktywami i zdiagnozowano, że sprzedaż wytworzona przy pomocy posiadanych aktywów jest raczej niska w badanym okresie, a wynika to z charakteru działalności sektora. Badane podmioty to sektor energetyczny, który charakteryzuje się wysoką kapitałochłonnością produkcji w związku z tym wskaźnik produktywności aktywów osiągały niskie wartości. Wskaźnik produktywności płac w badanych spółkach kształtował się na bardzo zróżnicowanym poziomie, wysoki jego poziom był wynikiem minimalnego zatrudnienia przy osiągnięciu relatywnie wysokich przychodów. W badanych spółkach odnotowano również brak zatrudnienia. W przypadku podmiotów realizujących inwestycje w postaci elektrowni wiatrowych należy wziąć pod uwagę fakt, iż większość podmiotów tego sektora na rynku nabywa gotowe "projekty" i realizuje je za pomocą wyspecjalizowanych podmiotów zewnętrznych. Wskaźniki rentowności w badanych przedsiębiorstwach choć nie mają wysokiego poziomu dają obraz o zyskowności inwestowania w energetykę wiatrową. Głównym założeniem przedsięwzięcia jest utrzymanie rentowności sprzedaży, choć we wszystkich podmiotach wskaźnik utrzymuje się poniżej zera ze względu na wysoką kapitałochłonność inwestycji i długi cyklu operacyjny, nie mniej jednak można stwierdzić, że zaangażowane kapitały po zrealizowaniu inwestycji w przyszłości będą rentowne. Przeprowadzona analiza wskaźnika rentowności aktywów wykazała dużą zmienność wyników finansowych poszczególnych podmiotów i choć większość badanych spółek w analizowanym okresie wykazuje nadwyżkę kosztów nad przychodami z uwagi na prowadzone kosztowne inwestycje to przy założeniu, że wszystkie podmioty zakończyłyby realizację inwestycji i rozpoczęły produkcję energii w tym samym czasie, można stwierdzić, że spółki odnotują zyski netto z zaangażowanych w aktywa środków, jak również odnotują satysfakcjonującą stopę zwrotu z kapitału.

2.5. Analiza korzyści ekologicznych wynikających z funkcjonowania energetyki wiatrowej

Tab.16 Koszty zewnętrzne różnych źródeł energetycznych (€centy/kWh)

	Wpływ na zdrowie	Bioróżnorodność	Utrata wydaj. upraw	Straty materialne	Wykorzyst. gruntów	Zmiany klimatyczne	Łącznie Koszty zewnętrzne
Elektrownia Węgla brunatnego 900MW	0,72	0,07	0,02	0,01	0,01	2,016	2,99
Elektrownia węgla brunat. z oczyszczaniem zanieczyszczeń	0,95	0,16	0,03	0,01	0,02	0,40	1,57
Elektrownia węgla kamiennego 600MW	1,00	0,08	0,03	0,02	0,05	2,26	3,44
Elektrownia węgla kamienn. z oczyszczaniem zaniecz.	1,15	0,17	0,03	0,02	0,06	0,41	1,84
Elektrociepłownia na gaz ziemny	0,24	0,02	0,01	0,01	0,01	1,17	1,46
Komórki paliwowe Drewno-gaz	0,56	0,06	0,02	0,01	-	0,15	0,80
Elektrownie wiatrowe	0,06	0,00	0,00	0,00	-	0,02	0,06-0,08
Elektrownia fotowoltaiczna	0,47	0,02	0,00	0,01	-	0,03	0,1-0,63
Elektrownia Na biomasę	1,53	0,09	0,06	0,03	0,66	0,04	0,07-2,51
Elektrownia jądrowa	0,06	0,004	0,001	0,001	0,01	0,01	0,09
wodór	3,82	0,22	0,04	0,10	0,06	2,01	6,25

Źródło: NEEDS, New Energy Externalities Developments for Sustainability, External costs from emerging electricity generation Technologies, Deliverable n 6.1-RS1a, 2009; Renewable Power Generation Costs in 2017, International Renewable Energy Agency, IRENA Abu Dhabi, 2018, s.17

Efekt ekologiczny wykorzystania energii z wiatru przedstawia formuła:⁹

$$EO_i = KZW - KZO_i$$

gdzie:

EO_i - efekt ekologiczny wykorzystania energii odnawialnej z i-tego źródła OZE

KZW – koszt zewnętrzny obciążający energię wytworzoną z węgla

KZO_i – koszt zewnętrzny obciążający energię wytworzoną z i-tego źródła OZE

Jednostkowe koszty zewnętrzne ustanowione przez program NEEDS

⁹ M. Solińska, I. Soliński: Efektywność ekonomiczna..., op cit., s 82-85

- dla energii z węgla 2,99 euro/kwh,
- dla elektrowni wiatrowych 0,08 euro/kWh.

Efekt ekologiczny wykorzystania energii z wiatru $EO_i = 2,99 - 0,08 = 2,91$ euro/kWh

to wielkość unikniętej emisji, wynikająca z zastąpienia energii z węgla energią z wiatru.

Tab.17 Efekt ekologiczny wykorzystania energii z wiatru na podstawie krajowej produkcji energii elektrycznej w latach 2005-2016 (mld euro/GWh)

lata	Produkcja energii z węgla	Koszt zewnętrzny obciążający energię z węgla	Produkcja energii z wiatru	Koszt zewnętrzny obciążający energię z wiatru	Efekt ekologiczny
2005	141250	422,34	135,5	0,01	422,33
2006	145575	435,27	256,1	0,02	435,25
2007	143425	428,84	521,6	0,042	428,80
2008	139775	417,93	836,8	0,067	417,86
2009	136550	408,28	1077,3	0,086	408,19
2010	126133	377,14	1664,3	0,133	377,00
2011	130844	391,22	3204,5	0,256	390,94
2012	129711	387,84	4747	0,38	387,46
2013	130001	388,70	6004	0,48	388,22
2014	125254	374,51	7676	0,61	373,9
2015	129378	386,84	10707	0,86	385,98
2016	130101	389,00	12491	1,0	385,84

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS

Wykazany efekt ekologiczny energii z wiatru na podstawie udziału produkcji energii elektrycznej z elektrowni wiatrowych w krajowej produkcji energii w energetyce zawodowej w Polsce dowodzi, że są to ogromne koszty, które statystyczny Polak ponosi, choć nie ma o nich wiedzy, wykazany efekt ekologiczny to miliony euro - biliony złotych.

Tab.18 Efekt ekologiczny ograniczenia wielkości emisji krajowej produkcji energii elektrycznej w latach 2005-2016

lata	Produkcja energii z wiatru	Uniknięta wielkość emisji CO ₂	Uniknięta wielkość emisji SO ₂	Uniknięta wielkość emisji CO	Uniknięta wielkość emisji NO _x
2005	135,5	115175	1355	1490,5	542
2006	256,1	217685	2561	2817,1	1024,4
2007	521,6	443360	5216	5737,6	2086,4
2008	836,8	711280	8368	9208,4	3347,2
2009	1077,3	912305	10773	11850,3	4309,2
2010	1664,3	1415655	16643	18307,3	6657,2
2011	3204,5	2723825	32045	35249,5	128018
2012	4747	4034950	47470	52217	18988
2013	6004	5103400	60040	66044	24016
2014	7676	6524600	76760	84436	30704
2015	10707	9100950	107070	117777	42828
2016	12491	10617350	124910	137401	49964

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS

Obliczony efekt ekologiczny zastąpienia energii z węgla energią z wiatru w zakresie unikniętych emisji pokazuje wymierne wielkości rocznego zredukowanego zanieczyszczenia (CO₂, SO₂, CO i NO_x). Efekt ekologiczny dla polskich warunków wykorzystania energetyki wiatrowej w 2016r. roku oznacza uniknięcie emisji zanieczyszczeń w ilości: 10617350 ton CO₂, 124910 ton SO₂, 137401 ton CO i 49964 ton NO_x. W związku z wdrażaniem produkcji energii wiatrowej każdy mieszkaniec Polski w 2016r roku uniknął szkodliwych substancji w ilości: ok. 276 kg CO₂, ok. 3,3 kg SO₂, ok. 3,6 kg CO i ok. 1,3 kg NO_x.

By zaprezentować całkowitą wysokość strat ekologicznych, które generowały elektrownie produkujące energię elektryczną z węgla w Polsce w tabeli 19 przedstawiono odpowiednie wyliczenia.

Tab.19 Koszty zewnętrzne powodowane przez sektor energetyczny w Polsce w latach 2005-2016 (mln.euro/Mg)

wyszczególnienie	Pyły $\Sigma PM_{2,510}, PM_{2,5}$	NOx	SO ₂	CO ₂	Razem
Jednostkowy koszt zewnętrzny tys.euro/Mg	17,0	5,76	7,77	0,02	30,55
2005					
Emisja, tys Mg	39	246	673	176323	
Całkowity koszt zewnętrzny	663	1417	5229	3526	10835
Z tego koszty zdrowotne *	650	1034	4654	-	6338
2006					
Emisja, tys Mg	51	345	677	175019	
Całkowity koszt zewnętrzny	867	1987	5260	3500	11614
Z tego koszty zdrowotne*	850	1451	4682	-	6983
2007					
Emisja, tys Mg	54	363	722	181279	
Całkowity koszt zewnętrzny	918	2091	5610	3626	12245
Z tego koszty zdrowotne*	900	1526	1993	-	4419
2008					
Emisja, tys Mg	23	228	373	184633	
Całkowity koszt zewnętrzny	391	1313	2898	3693	8295
Z tego koszty zdrowotne*	383	959	2579	-	3921
2009					
Emisja, tys Mg	23	225	323	178194	
Całkowity koszt zewnętrzny	391	1296	2510	3564	7761
Z tego koszty zdrowotne*	383	946	2234	-	3563
2010					
Emisja, tys Mg	39,6	272	474	189315	
Całkowity koszt zewnętrzny	673	1567	3683	3786	9709
Z tego koszty zdrowotne*	660	1144	3278	-	5082
2011					
Emisja, tys Mg	18	228	357	173822	
Całkowity koszt zewnętrzny	306	1313	2774	3476	7869
Z tego koszty zdrowotne*	300	959	2469	-	3728
2012					
Emisja, tys Mg	17	212	319	170057	
Całkowity koszt zewnętrzny	289	1221	2479	3401	7390
Z tego koszty zdrowotne*	283	891	2206	-	3380
2013					
Emisja, tys Mg	17	203	290	171137	
Całkowity koszt zewnętrzny	289	1169	2253	3423	7134
Z tego koszty zdrowotne*	283	854	2005	-	3142
2014					
Emisja, tys Mg	28	213	367	163029	
Całkowity koszt zewnętrzny	476	1227	2852	3261	7816
Z tego koszty zdrowotne*	467	896	2538	-	3901
2015					
Emisja, tys Mg	28	202	356	164639	
Całkowity koszt zewnętrzny	476	1164	2766	3292	7699
Z tego koszty zdrowotne*	467	850	2462	-	3779
2016					
Emisja, tys Mg	-	-	-	-	
Całkowity koszt zewnętrzny					
Z tego koszty zdrowotne*					
Łącznie całkowite koszty zewnętrzne					98367
W tym łączne koszty zdrowotne					47606

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych z projektu NEEDS i GUS, (-) oznacza brak danych.

Obliczony efekt ekologiczny równy jest ilości rocznego zredukowanego zanieczyszczenia (całkowitych kosztów zewnętrznych powodowanych emisją substancji). Według obliczeń straty ekologiczne tożsame z całkowitym kosztem zewnętrznym spowodowane przez sektor energetyczny w Polsce w latach 2006-2016 roku wynoszą ok. 98,367 miliarda euro w tym ok. 47,606 mld euro kosztów zdrowotnych. Pomimo odnotowanego wzrostu produkcji energii koszty zewnętrzne maleją, maleją też koszty zdrowotne, jest to wynikiem stosowania coraz nowszych technologii w zakładach energetycznych oraz wzrastającego udziału odnawialnych źródeł energii. Wysokość szkód zewnętrznych może być zweryfikowana o większe wykorzystanie potencjału OZE. Niniejsze badania dowodzą, że energia z wiatru niezbędna jest dla prawidłowego funkcjonowania gospodarki a głównie dla zdrowego życia i poszanowania środowiska. Sytuacja sektora energetycznego w związku z naciskiem ekologicznym pogarsza się i jego konkurencyjność maleje w związku z wdrażaniem nowych ekologicznych źródeł wytwórczych. Należy przy tym pamiętać, że w długim horyzoncie czasu na ekologicznych rozwiązaniach społeczeństwo naszego kraju może tylko zyskać.

WNIOSKI KOŃCOWE

W rozprawie podjęto problem oceny efektywności funkcjonowania energetyki wiatrowej w Polsce.

Wejście na ścieżkę zrównoważonego rozwoju nałożyło na przedsiębiorstwa zmianę podejścia do dotychczasowych działań. Dzisiaj osiągnięcie sukcesu rynkowego i utrzymanie się nim uzależnione jest od uwarunkowań społecznych w relacji przedsiębiorstwo – środowisko. Przedsiębiorstwa wdrażają systemy zarządzania jakością z uwzględnieniem ochrony środowiska a stosowanie nowych rozwiązań technologicznych staje się kryterium możliwości dalszej działalności. Dzisiejsza gra rynkowa odbywa się z produkcją szanującą środowisko. Małe szanse na rynku ma producent, którego działalność przynosi wymierne szkody środowisku. Podmioty uwzględniające cele środowiskowe państwa podejmują działania proekologiczne.

Energetyka spośród wielu sektorów gospodarki krajów jest dziedziną szczególnie ważną i złożoną. Produkty tego sektora w postaci energii i ciepła mają bardzo duży wpływ na sprawne funkcjonowanie wielu działów gospodarki oraz jej wzrost gospodarczy. Współczesny świat wymaga coraz większej ilości energii. Postępujący rozwój cywilizacyjny i wzrost konsumpcji wymusza zwiększanie dostaw energii, niezbędnej dla wszystkich dziedzin gospodarki. Z produkcją energii przy użyciu paliw kopalnianych nierozzerwalnie związana jest emisja zanieczyszczeń i dewastacja środowiska. Najpoważniejszym dzisiaj problemem globalnym stała się nadmierna emisja CO₂, która jest głównym sprawcą efektu cieplarnianego. Zastąpienie paliw kopalnianych odnawialnymi źródłami energii to proces długi i trudny. Jednak podążanie obecną drogą staje się ryzykowne. Powinniśmy zacząć odliczać czas, kiedy niedobór paliw kopalnianych dotknie nas bezpośrednio. Konieczne staje się poszukiwanie i wykorzystanie wysokosprawnych i ekonomicznie efektywnych źródeł energii elektrycznej, które będą w zgodzie ze środowiskiem. Niekonwencjonalne źródła energii są alternatywą dla paliw kopalnianych. Integracja Polski z Unią Europejską wymusza dokonanie zmian w dotychczasowym zarządzaniu gospodarką energetyczną zarówno w zasobach tradycyjnych jak i alternatywnych. Racjonalne gospodarowanie zasobami energii musi być efektywne ekonomicznie, społecznie i ekologicznie, zgodnie z polityką zrównoważonego rozwoju.

Rozważania teoretyczne oraz wyniki empirycznej analizy w oparciu o zaproponowaną w pracy procedurę pozwala stwierdzić, że główny cel dysertacji, polegający na doborze i wykorzystaniu metod do oceny efektywności ekonomiczno – ekologicznej inwestycji w elektrownie wiatrowe oraz cele cząstkowe, których zadaniem było zidentyfikowanie czynników i działań determinujących inwestowanie w energetykę wiatrową, a także ocena efektywności ekonomicznej inwestycji oraz ocena efektów ekologicznych funkcjonowania energetyki wiatrowej w Polsce zostały osiągnięte.

Z przeprowadzonych przez autorkę badań wynika, że energetyka wiatrowa jest ważnym elementem zrównoważonego rozwoju kraju z uwagi na jej ekologiczny charakter. Brak jednoznacznych metod i narzędzi badawczych oceny funkcjonowania energetyki wiatrowej od strony ekonomicznej i ekologicznej wymusza wypracowanie kompleksowych metod, które pozwolą na podejmowanie racjonalnych decyzji w zakresie realizacji strategii jej rozwoju. Jak wynika z przeprowadzonych przez autorkę badań inwestowanie w energetykę wiatrową przynosi wymierne efekty nie tylko ekonomiczne ale co najważniejsze również ekologiczne.

Przyjęta główna hipoteza badawcza zakładająca, że jedną z zasadniczych barier dokonania oceny efektywności ekonomiczno - ekologicznej jest brak jednoznacznych metod kompleksowej oceny została zweryfikowana pozytywnie. Zdaniem autorki barierą dla dokonania kompleksowej oceny jest to, że do tej pory nie został sprecyzowany zespół ściśle określonych metod do kompleksowych ocen efektywności ekonomiczno – ekologicznych elektrowni wiatrowych.

Obecnie dostępnych jest wiele metod powszechnie stosowanych ekonomii, służą ocenie opłacalności inwestycji, prowadzonej działalności jak również różnych aspektów środowiskowych ich prowadzenia. Jednak dotychczas nie wybrano spośród nich takiego zestawu metod, który pozwoliłby rozpoznać problem i kompleksowo go ocenić.

Ponieważ nie został jeszcze zdiagnozowany i przygotowany żaden zakres wymaganych i niezbędnych metod do kompleksowej oceny efektów funkcjonowania źródła odnawialnego, dlatego istnieje potrzeba ich wypracowania. Złożoność problemu polega na tym, że chcąc dokonać dokładnej analizy planowanej inwestycji i jej funkcjonowania pod względem ekonomicznym i środowiskowym nie można wszystkich zagadnień z tym związanych oszacować i wyrazić w formie pieniężnej.

Co prawda posługujemy się metodami służącymi ocenie wpływu istniejącego przedsięwzięcia na otaczające go warunki środowiskowe, które wyrażane są w pieniądzu, jednak cały czas są one przedmiotem badań i rozważań naukowych. Zatem istnieje pilna potrzeba wypracowania zespołu kompleksowych metod, które pozwoliłyby na podejmowanie racjonalnych decyzji w zakresie realizacji strategii rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce i ujmowały nowe metody, uwzględniające zmieniające się podejście do środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Hipoteza cząstkowa zakładająca, że instrumentem służącym ocenie efektywności są dostępne metody oceny efektywności podejmowanych inwestycji została oceniona pozytywnie. Wieloaspektowość tej materii wywołuje potrzebę wypracowania kompleksowych metod, które pozwoliłyby na podejmowanie racjonalnych decyzji inwestycyjnych. Spośród dostępnych metod służących ocenie efektywności inwestycji autorka wybrała czas zwrotu (Pb), księgową stopę zwrotu (ARR), wartość bieżącą netto (NPV), wewnętrzną stopę zwrotu (IRR) oraz wskaźnik rentowności (PI). Dla każdego z pięciu analizowanych projektów przeprowadziła obliczenia dotyczące oceny finansowej efektywności przedsięwzięć, z których wynika, że przy określonych warunkach zasadne jest podejmowanie inwestycji w energię wiatrową. Celem przeprowadzenia analizy wyników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw produkujących energię elektryczną z wiatru autorka wykorzystwała metody oceny sytuacji finansowej. Posłużono się zestawem wskaźników finansowych obejmujących płynność finansową, wypłacalność, sprawność zarządzania i rentowność. Z badań wynika, że pomimo dużej kapitałochłonności inwestycji, inwestowanie w energetykę wiatrową daje wymierne korzyści finansowe. Przeprowadzona ocena finansowa efektywności przedsięwzięć dowodzi, że zasadne jest podejmowanie inwestycji w energię wiatrową. Potwierdzają to analizy wyników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw produkujących energię elektryczną z wiatru. Wyniki badań wskazują, że najbardziej opłacalne są urządzenia o dużych mocach produkcyjnych posadowione na wysokich wieżach, a wypracowana przez nie energia znajduje swoje uzasadnienie w osiągniętych korzyściach ekonomicznych, ekologicznych i społecznych. Bardzo ważnym czynnikiem powodzenia tej inwestycji jest usytuowanie turbin. Odpowiednie warunki klimatyczne i lokalizacyjne stanowią o opłacalności tego przedsięwzięcia, co jest podstawowym czynnikiem skłaniającym inwestora do działania. Przeprowadzona analiza efektów ekologicznych wdrażania energii z wiatru

udowadnia, że jej udział staje się niezbędny. Wykazany efekt ekologiczny energii z wiatru wynikający ze zwiększania udziału tej energii w krajowej produkcji dowodzi, że poprzez wdrażanie ekologicznej energii zaoszczędzone zostają ogromne kwoty wynikające z kosztów korzystania ze środowiska, liczone w bilionach złotych rocznie. Kolejny zobrazowany przez autorkę efekt ekologiczny zastąpienia energii z węgla energią z wiatru pokazuje wymierne wielkości rocznych zredukowanych zanieczyszczeń (CO₂, SO₂, CO i NO_x). Wykazany całkowity koszt zewnętrzny poszczególnych substancji zanieczyszczających środowisko daje wymierny obraz finansowych kosztów, których redukcja staje się efektem ekologicznym wyrażonym w pieniądzu. Straty ekologiczne wynikające z funkcjonowania energetyki zawodowej to koszty nie tylko finansowe ale i zdrowotne, które dotyczą całe społeczeństwo. Zastąpienie energii konwencjonalnej energią wiatrową przynosi więc wymierne efekty ekonomiczne i ekologiczne. Zdaniem autorki dla inwestora najbardziej uzasadnione są inwestycje w elektrownie wiatrowe, które gwarantują najszybszy zwrot poniesionych nakładów. Autorka jako właściciel elektrowni wiatrowych również długo trwała w takim przekonaniu. Dopiero napisana rozprawa dała jej wiedzę, dzięki której może stwierdzić, że najbardziej uzasadnione są inwestycje przynoszące nie tylko korzyści finansowe ale i ekologiczne oraz społeczne. Autorka jest przekonana, że większość inwestorów nie ma świadomości jak duże znaczenie ma ich biznes, który traktują tylko jako źródło przychodu, wyraża nadzieję, że każdy z nich gdy nabędzie taką wiedzę, dojdzie do podobnych konkluzji.

Ostatnia hipoteza cząstkowa zakładająca prawdziwość twierdzenia, że energetyka wiatrowa jest ważnym elementem zrównoważonego rozwoju, również została zweryfikowana pozytywnie. Wymierne korzyści ekonomiczne to rozwój gospodarczy, ale korzyści ekologiczne obecnie stały się nierozdzielalnym jego elementem. Dobra wynikające z wdrażania energii z wiatru, to redukcja emisji gazów cieplarnianych i przeciwdziałanie dalszym zmianom klimatu. Wszystkie te korzyści mają swoje uzasadnienie w rozwoju zrównoważonym, który na równi traktuje rachunek ekonomiczny, ekologiczny i społeczny. Fundamentalną zasadą rozwoju zrównoważonego jest oszczędne gospodarowanie zasobami naturalnymi z równoczesnym rozwojem społeczno-gospodarczym. Wdrażanie elektrowni wiatrowych pozwoli na wypełnienie m.in. jednego z głównych celów rozwoju zrównoważonego, którym jest cel ekologiczny mówiący m.in. o powstrzymaniu degradacji środowiska przyrodniczego i ograniczaniu negatywnych przyczyn

wpływających na zmianę klimatu. Autorka przeprowadzając badania efektu ekonomicznego i ekologicznego wdrażania energii z wiatru jednoznacznie udowadnia, że energetyka wiatrowa jest ważnym elementem rozwoju zrównoważonego. Zdaniem autorki energetyka wiatrowa jest bardzo ważnym elementem zrównoważonego rozwoju ze względu na swój ekologiczny charakter wytwórczy. Stosując najlepsze dostępne techniki i technologie w energetyce wiatrowej wypełniamy zasady zrównoważonego rozwoju.